

Ustawa

z dnia ... 2021 roku

o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu: „7a) klinie napowietrzającym – rozumie się przez to pas zieleni w obszarze zurbanizowanym, wolną od zabudowy przestrzeń pozwalającą na swobodny przepływ powietrza.”;
- 2) w art. 3 po pkt 41 dodaje się pkt 41a w brzmieniu: „41a) uciążliwości zapachowej – rozumie się przez to stan dyskomfortu, subiektywnie odczuwany przez człowieka w sferze fizycznej i psychicznej, spowodowany zapachem substancji występującej w powietrzu, w szczególności powodowanie przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą lub podmiot prowadzący działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami i ich częściami, lub podmiot prowadzący eksploatację instalacji lub urządzenia, albo podmiot wykonujący inną działalność:
 - a) emisji związków odorowych, która może być szkodliwa dla zdrowia i życia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać ich walory lub
 - b) emisji, która nie będąc szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, nie powodując szkody w dobrach materialnych, nie pogarszając walorów estetycznych środowiska i nie kolidując z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania środowiska:

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

- może powodować uwalnianie substancji zapachowych pogarszających jakość lub komfort życia mieszkańców danego obszaru lub
 - może pogarszać estetyczne warunki bytowe mieszkańców danego obszaru ze względu na uwalnianie substancje zapachowe,
- c) występowania w środowisku, substancji zapachowych pogarszających jakość lub komfort życia mieszkańców danego obszaru lub pogarszających estetyczne warunki bytowe mieszkańców danego obszaru;”;
- 3) w art. 72 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, w tym ustanowionych obszarów klinów napowietrzających, a także ochrony wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.”;
- 4) w art. 73 po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu: „9. Obszary zagospodarowania terenu umożliwiające zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, które wymagają zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, 784), lub obszary lokalizacji obiektów związanych ze zbieraniem lub przetwarzaniem takich odpadów oraz inwestycje w zakresie obiektów produkcyjnych, w szczególności uciążliwej produkcji rolniczej lub budynków o funkcji inwentarskiej, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, oraz
- 1) budynki o funkcji mieszkalnej, inne niż w zabudowie zagrodowej;
 - 2) budynki o funkcji zamieszkania zbiorowego;
 - 3) inwestycje w zakresie urządzenia terenów sportu i rekreacji
- lokalizuje się w bezpiecznej odległości względem siebie nie mniejszej niż 500 m.”;
- 5) po art. 73a dodaje się art. 73b w brzmieniu: „Art. 73b. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) szczegółowy sposób ustalania bezpiecznej odległości, o której mowa w art. 73 ust. 9;
 - 2) sposób zaliczania inwestycji do inwestycji uciążliwej produkcji rolniczej oraz budynków do budynków o funkcji inwentarskiej, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, mając na względzie potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz ludzi, w szczególności przed uciążliwością zapachową.

2. Minister właściwy do spraw ochrony środowiska określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób ustalania bezpiecznej odległości, o której mowa w art. 73 ust. 9;
- 2) sposób zaliczania obiektów do obiektów produkcyjnych, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, mając na względzie potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu ochrony ludzi i środowiska, w szczególności przed uciążliwością zapachową.

3. Określając bezpieczną odległość uwzględnia się:

- 1) rodzaje inwestycji, w tym zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, które wymagają zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, lub obszary lokalizacji obiektów związanych ze zbieraniem lub przetwarzaniem takich odpadów, inwestycje w zakresie obiektów produkcyjnych, w szczególności uciążliwej produkcji rolniczej lub budynków o funkcji inwentarskiej;

- 2) skalę inwestycji, rozumianą jako, w przypadku chowu lub hodowli:
 - a) zwierząt gospodarskich - minimalną liczbę dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP);
 - b) obcych rodzimej faunie zwierząt, innych niż gospodarskie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 2132) – minimalną liczbę matek lub sztuk

(z wyjątkiem ryb oraz skorupiaków);

- 3) powiązania z innymi inwestycjami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć;
- 4) przypadki, gdy dokonywane zmiany, w szczególności takie jak rozbudowa, przebudowa lub montaż, powodują:
 - a) taką zmianę parametrów inwestycji, nie będącej intensywną produkcją rolniczą, która skutkuje zaliczeniem jej do intensywnej produkcji rolniczej,
 - b) taką zmianę w zakresie zbierania lub składowania odpadów, która wymaga zmiany zezwolenia lub uzyskania nowego

zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

4. Określając sposób zaliczania inwestycji do inwestycji uciążliwej produkcji rolniczej, budynków do budynków inwentarskich, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej oraz obiektów do obiektów produkcyjnych, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, uwzględnia się w szczególności:

- 1) chów lub hodowlę zwierząt, w tym zwierząt obcych rodzimej faunie, innych niż gospodarskie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 2132);
- 2) obszary zagospodarowania terenu umożliwiające zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, które wymagają zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach lub obszary lokalizacji obiektów związanych ze zbieraniem lub przetwarzaniem takich odpadów;
- 3) inwestycje, budynki i obiekty służące do:
 - a) garbowania lub uszlachetniania skór,
 - b) produkcji paliw z produktów roślinnych, z wyłączeniem instalacji do wytwarzania biogazu rolniczego w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, 868) o zainstalowanej mocy elektrycznej nie większej niż 0,5 MW lub wytwarzających ekwiwalentną ilość biogazu rolniczego wykorzystywanego do innych celów niż produkcja energii elektrycznej,
 - c) produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych lub zwierzęcych,
 - d) przetwórstwa owoców, warzyw, ryb lub produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem tłuszczów zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 Mg na rok,
 - e) produkcji mleka lub wyrobów mleczarskich, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 Mg na rok,
 - f) produkcji wyrobów cukierniczych lub syropów, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 Mg na rok,
 - g) uboju zwierząt,

- h) pozyskiwania skrobi,
 - i) produkcji tranu lub mączki rybnej,
 - j) pakowania i puszkowania produktów roślinnych lub zwierzęcych, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 Mg na rok;
 - k) przetwarzania alkoholu etylowego oraz wytwarzania napojów alkoholowych, w tym gorzelnie;
- 4) cukrownie;
 - 5) grzebowiska zwłok zwierzęcych;
 - 6) browary lub słodownie, o zdolności produkcyjnej nie mniejszej niż 50 Mg na rok.”.
- 6) po art. 165 dodaje się art. 165a-165j w brzmieniu: „Art. 165a. 1. Przedsiębiorca planujący podjęcie działalności gospodarczej oraz osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej planująca działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także eksploatacji instalacji lub urządzenia oraz innej działalności, na terenie gminy, przed podjęciem tej działalności, składają oświadczenie, że ich działalność nie będzie uciążliwa dla mieszkańców gminy pod względem zapachowym.
2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1 składa się właściwemu wójtowi.

Art. 165b. 1. W celu ograniczenia uciążliwości zapachowej występującej na terenie gminy lub jej części, rada gminy może podjąć:

- 1) uchwałę w sprawie zapobiegania uciążliwości zapachowej na terenie gminy określającą ograniczenia w podejmowaniu działalności gospodarczej na terenie gminy przez podmioty prowadzące działalność mogącą powodować uciążliwość zapachową;
- 2) uchwałę w sprawie ograniczenia uciążliwości zapachowej na terenie gminy, określając sposób postępowania w zakresie ograniczenia uciążliwości zapachowej oraz podmioty powodujące uciążliwość zapachową.

2. Rada gminy podejmuje uchwałę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, po stwierdzeniu uciążliwości zapachowej danej działalności w wyniku wizji lokalnej, o której mowa w art. 165d.

3. Uchwały, o których mowa w ust. 1 stanowią akty prawa miejscowego.

Art. 165c. 1. W uchwale, o której mowa w art. 165b ust. 1 pkt 1, rada gminy określa ograniczenia w podejmowania na terenie gminy działalności, mogącej powodować uciążliwość zapachową.

2. Podejmowanie i wykonywanie działalności niezgodnie z warunkami wskazanymi w uchwale jest zabronione.

3. W terminie 30 dni od daty podjęcia uchwały, o której mowa w art. 165b ust. 1 pkt 2, wójt wydaje decyzję administracyjną, w której określa dla wskazanego w uchwale podmiotu terminy i sposób postępowania w celu ograniczenia uciążliwości zapachowej, kierując się aktualną wiedzą dotyczącą technik i technologii mogących znaleźć zastosowanie w ograniczaniu uciążliwości zapachowej.

Art. 165d. 1. Rada gminy podejmuje uchwały, o których mowa w art. 165b z własnej inicjatywy, z inicjatywy wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub na wniosek złożony przez co najmniej 50 mieszkańców gminy.

2. W przypadku złożenia wniosku przez mieszkańców gminy, do wniosku załącza się wykaz mieszkańców popierających wniosek, ze wskazaniem:

- 1) imienia i nazwiska,
- 2) adresu zamieszkania,
- 3) numeru PESEL,
- 4) numeru dokumentu tożsamości,
- 5) własnoręcznego podpisu każdego z mieszkańców gminy popierających wniosek.

3. Mieszkańcy gminy popierający wniosek wyznaczają spośród siebie dwóch pełnomocników albo adwokata lub radcę prawnego jako pełnomocnika, którzy reprezentują wnioskodawców w postępowaniu dotyczącym przedmiotowego wniosku.

4. Podjęcie uchwały, o której mowa w art. 165b ust. 1 pkt 2, poprzedza się przeprowadzeniem wizji lokalnej.

5. Wizja lokalna powinna odbyć się nie później niż w terminie 14 dni od daty wszczęcia inicjatywy w sprawie podjęcia uchwały, o której mowa w art. 165b ust. 1 pkt 2.

6. Za przeprowadzenie wizji lokalnej odpowiedzialny jest wójt.

7. O terminie i miejscu przeprowadzenia wizji lokalnej zawiadamia się:
- 1) pełnomocników mieszkańców gminy, w przypadku, o którym mowa w ust. 2;
 - 2) powiatowego inspektora sanitarnego;
 - 3) wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.
8. W wizji lokalnej biorą udział: co najmniej trzech radnych wyznaczonych przez radę gminy, wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub osoba przez niego upoważniona, osoby wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników urzędu gminy (miasta), pełnomocnicy mieszkańców gminy, w przypadku wskazanym w ust. 2.
9. W wizji lokalnej może wziąć udział wojewódzki inspektor ochrony środowiska oraz powiatowy inspektor sanitarny.
10. Z przeprowadzenia wizji lokalnej, w terminie 7 dni od daty przeprowadzenia wizji, sporządza się protokół celem przedłożenia radzie gminy.

Art. 165e. Powiatowy inspektor sanitarny oraz wojewódzki inspektor ochrony środowiska, jeżeli brali udział w wizji lokalnej, mogą przedstawić radzie gminy opinię w sprawie uciążliwości zapachowej będącej przedmiotem wizji lokalnej, w terminie 7 dni od daty przeprowadzenia wizji lokalnej.

Art. 165f. 1. W razie nie usunięcia uciążliwości zapachowej zgodnie z decyzją, o której mowa w art. 165c ust. 3, działalność powodująca uciążliwość zapachową ulega wstrzymaniu, bez prawa do odszkodowania.

2. Decyzję o wstrzymaniu działalności wydaje właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 14 dni od upływu terminu wskazanego w decyzji, o której mowa w art. 165c ust. 3.

Art. 165g. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), może w drodze decyzji zakazać prowadzenia działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową albo wstrzymać działalność będącą przyczyną tej uciążliwości bez prawa do odszkodowania, jeżeli podmiot prowadzący lub zamierzający prowadzić taką działalność, złożył niezgodne z prawdą oświadczenie, o którym mowa w art. 165a ust. 1.

2. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust.1 wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zarządzić przeprowadzenie wizji lokalnej.

3. Przepisy art. 7 ust. 5 . 9 oraz art. 8 stosuje się odpowiednio.

Art. 165h. 1. Jeżeli mimo podjęcia przez podmiot prowadzący działalność powodującą uciążliwość zapachową działań dostosowawczych, określonych w decyzji, o której mowa w art. 6 ust. 2 i nie uzyskania efektu ograniczenia uciążliwości zapachowej, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może w drodze decyzji, wstrzymać działalność będącą przyczyną tej uciążliwości.

2. Przepisy art. 165d ust. 5, 9 oraz art. 165e stosuje się odpowiednio.

Art. 165i. Właściciel nieruchomości sąsiadującej z nieruchomością, na której prowadzona jest działalność powodująca uciążliwość zapachową, ma prawo żądać od podmiotu prowadzącego działalność powodującą uciążliwość zapachową odszkodowania za szkody spowodowane tą działalnością.

Art. 165j. Uprawnienia w zakresie kontroli realizacji uchwał rady gminy oraz decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wskazanych w ustawie przysługują organom państwowej inspekcji sanitarnej oraz inspekcji ochrony środowiska w ramach swoich kompetencji określonych w odrębnych przepisach.”.

7) po art. 337a dodaje się art. 337b w brzmieniu: „Art.337b. 1. Kto prowadząc lub kierując działalnością powodującą lub mogącą powodować uciążliwość zapachową:

- 1) nie podejmuje działań mających na celu usunięcie uciążliwości zapachowej, zgodnie z decyzją o której mowa w art. 155b ust. 3;
- 2) złożył niezgodne z prawdą oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 1;
- 3) mimo zakazu prowadzenia działalności powodującej uciążliwość zapachową, wynikającego z uchwał, o których mowa w art. 155a lub z decyzji, o której mowa w art. 155b ust. 3, taką działalność prowadzi
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust.1, prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu: „14) przeciwdziałanie uciążliwości zapachowej w rozumieniu art. 3 pkt 41a z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.”;
- 2) w art. 10:
 - a) w ust. 1:
 - pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową, o której mowa w art. 3 pkt 41a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;”,
 - po pkt. 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu: „5a) zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;”;
 - b) w ust. 2:
 - po pkt. 1 lit. b średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. c w brzmieniu: ”c) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, ze szczególnym uwzględnieniem działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową;”;
 - pkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, uzdrowisk oraz obszary klinów napowietrzających i zasady ochrony jakości powietrza, o których mowa w art. 85 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565, 2127, 2338, z 2021 r. poz. 802, 868);”;
 - pkt 8 otrzymuje brzmienie: „8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary:

- a) na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- b) obszary przestrzeni publicznej,
- c) inwestycje uciążliwe zapachowo, w tym fermy,
- d) zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- e) inne niż określone w lit. c i d przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 60 ustawy udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2021 r. poz. 247, 784, 922)",

- po pkt. 16 dodaje się pkt 17 w brzmieniu: „17) inne obszary problemowe, tj. obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową.”,

c) po ust. 3b dodaje się ust. 3c – 3f w brzmieniu:

„3c. Jeżeli na terenie gminy przewiduje się zagospodarowanie terenu umożliwiające zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, które wymagają zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, 784), lub przewiduje się lokalizację obiektów związanych ze zbieraniem lub przetwarzaniem takich odpadów, w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane.

3d. Obszary, o których mowa w ust. 3c, przewiduje się do zagospodarowania uwzględniając minimalne odległości od nich do budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego i budynków użyteczności publicznej, w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, mierzone od krawędzi kwatery składowiska odpadów.

- 3e. Obszary, o których mowa w ust. 3c, planuje się do zagospodarowania na podstawie prognozy oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oceny oddziaływania na powietrze, biorąc pod uwagę kliny napowietrzające i najczęstsze kierunki wiatrów oraz przepływy powietrza na danym obszarze.
- 3f. Zmiana zagospodarowania umożliwiająca lokalizację obiektów, o których mowa w ust. 3c, może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.”;

3) w art. 14:

- a) w ust. 2 dodaje się pkt 7a w brzmieniu: „7a) obszary klinów napowietrzających, o których mowa w przepisach o ochronie środowiska, oraz ograniczenie blokowania wymiany powietrza na ustanowionych na tych obszarach;”,
- b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu: „2b. Plan miejscowy przewidujący:
- 1) zagospodarowanie terenu umożliwiające zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, które wymagają zezwolenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, lub przewiduje się lokalizację obiektów związanych ze zbieraniem lub przetwarzaniem takich odpadów;
 - 2) możliwość lokalizacji inwestycji lub zakładów, o których mowa w art. 10 ust. 2 pkt 8
 - sporządza się dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w wyniku zmiany zagospodarowania lub lokalizacji obiektu, inwestycji lub zakładu, w szczególności obejmując planem miejscowym całość strefy funkcjonalnej albo całość obszaru wymagającego przekształcenia urbanistycznego, przy czym:
 - a) plan miejscowy sporządza się dla obszaru, na którym w związku ze zmianą zagospodarowania lub lokalizacji obiektu, inwestycji lub zakładu w nim przewidzianych, nastąpią ograniczenia w jego

zagospodarowaniu lub użytkowaniu, w szczególności wynikające z oddziaływania inwestycji na środowisko, w tym przekroczenia norm środowiskowych;

b) plan miejscowy przewidujący lokalizację inwestycji wymagających dokonania zmian w zagospodarowaniu innych terenów, w szczególności dostosowania systemu transportowego i infrastruktury technicznej, sporządza się dla obszaru obejmującego te tereny.”;

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie: „7. Plan miejscowy sporządza się obowiązkowo:

1) jeśli wymagają tego przepisy odrębne;

2) dla obszarów przestrzeni publicznej;

3) dla obszarów klinów napowietrzających;

4) w celu lokalizacji:

a) inwestycji uciążliwej zapachowo, w tym fermy,

b) zakładu stwarzającego ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,

c) innej niż określona w lit. a i b inwestycji mogącej zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.”.

5) w art. 15 ust. 2 pkt 9 otrzymuje brzmienie: „9) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem działalności mogącej powodować uciążliwość zapachową;”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162) w art. 6 ust. 1 skreśla się pkt 1.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Zakres uregulowania ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw obejmie m.in. następujące elementy:

- 1) pojęcie uciążliwości zapachowej w oparciu o Kodeks przeciwdziałania uciążliwości zapachowej (dokument Departamentu Ochrony Powietrza i Klimatu z dnia 11 lipca 2016 r.), także poprzez określenie katalogu substancji mogących powodować (powodujących) uciążliwość zapachową oraz katalogu rodzajów działalności mogących powodować (powodujących) uwalnianie substancji uciążliwych zapachowo,
- 2) przepisy określające organy administracji publicznej oraz kompetencje tych organów, stanowiące podstawę działań władczych ukierunkowanych na ograniczenie lub wyeliminowanie uciążliwości zapachowej, z uwzględnieniem zasady, iż powierza się te kompetencje organom gminy,
- 3) określenie postępowania przed organami gminy w zakresie wykonywania kompetencji władczych ukierunkowanych na ograniczenie lub wyeliminowanie uciążliwości zapachowej, z uwzględnieniem wskazania stron i innych uczestników postępowania, ich praw i obowiązków w postępowaniu oraz rodzaju rozstrzygnięć zapadających w postępowaniu i trybu ich zaskarzania,
- 4) przepisy karne,
- 5) zmiany w przepisach ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy Prawo przedsiębiorców, także niezbędne z uwagi na wprowadzenie nowych regulacji w dziedzinie przeciwdziałania uciążliwości zapachowej,
- 6) określenie terminu wejścia w życie z uwzględnieniem okresu vacatio legis adekwatnego dla szczegółowego zapoznania się podmiotów objętych zakresem regulacji ustawy z treścią ustawy i przygotowania się do jej stosowania.

II. Cel wydania ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw.

Celem wydania ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw jest określenie zasad postępowania w przypadku występowania uciążliwości zapachowej spowodowanej prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym działalnością wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego.

Projekt ustawy Klubu Parlamentarnego Lewicy odnosi się w sporej mierze do projektu ustawy, który był już 2007 r. przedmiotem konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych – projekt ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej. Wywołał on szerokie zainteresowanie społeczne, co świadczy o dużej wadze problemu uciążliwości zapachowej. Pracami nad prawnym uregulowaniem problematyki przeciwdziałania uciążliwości zapachowej zainteresowane były zarówno podmioty dotknięte negatywnym oddziaływaniem tej uciążliwości, jak i podmioty prowadzące działalność mogącą powodować uciążliwość zapachową. Przygotowany wówczas projekt ustawy zawierał szereg przepisów o rygorystycznym charakterze i jako taki spotkał się z krytyką partnerów społecznych.

Projekt nowej regulacji w tej materii zakłada odstępianie od rygorystycznych sposobów ograniczania uciążliwości zapachowej, a wprowadza przepisy mobilizujące podmioty prowadzące działalność gospodarczą związaną z uciążliwością zapachową do podejmowania działań zmierzających do jej ograniczenia bądź wyeliminowania.

Zasadniczym sposobem rozwiązania problemu uciążliwości zapachowych jest asocjacja ich istnienia z przyczyną powstawania, czyli z prowadzeniem działalności powodującej powstawanie uciążliwych zapachowo substancji oraz udzielenie organom władzy publicznej, w tym wypadku organom jednostek samorządu terytorialnego kompetencji do podejmowania działań władczych, zmierzających do ograniczenia uciążliwości zapachowej lub jej całkowitego wyeliminowania.

Nieprzyjemny zapach, który występuje w otoczeniu szeregu źródeł emisji różnych substancji do powietrza, jest przyczyną największej ilości skarg ludności na jakość powietrza. Kojarzony jest zarówno z wystąpieniem zagrożenia zdrowia i życia, także dyskomfortem bytowania. Kierowane do Inspekcji Ochrony Środowiska skargi na uciążliwość zapachową stanowią rokrocznie ok. 50 % wszystkich skarg dotyczących zanieczyszczenia powietrza. Skargi dotyczą szczególnie dużych ferm trzody

chlewnej, drobiu, zwierząt futerkowych, także oczyszczalni ścieków, baz i stacji paliw płynnych, zakładów unieszkodliwiania i odzysku odpadów. Wyniki kontroli wielokrotnie potwierdzają dużą uciążliwość zapachową ocenianych źródeł, jednakże nie stwierdza się przekroczeń poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu. Okazuje się także, że przedsiębiorcy działają zgodnie z prawem, przestrzegając warunków pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Brak metod oceny zapachowej jakości powietrza powoduje, iż Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma narzędzi do dyscyplinowania podmiotów, natomiast skarżący formułują zarzuty o nieskuteczności działań organów administracji publicznej.

Prace nad prawnym uregulowaniem zagadnień dotyczących standardów zapachowej jakości powietrza podejmowane są od lat w wielu krajach Unii Europejskiej i nadal nie doprowadziły do sformułowania jednoznacznych definicji pojęć i kryteriów uciążliwości zapachu. Obecnie nie istnieją ogólnie obowiązujące przepisy unijne, które ujednoliciłyby podejście do tego tematu.

W ustawodawstwie wielu krajów Unii Europejskiej zrezygnowano z ilościowego podejścia do oceny uciążliwości zapachu, na rzecz subiektywnej oceny. W art. 1 projektu ustawy wskazano, że na podstawie uchwały, o której mowa będzie w art. 165b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219), właściwy organ ochrony środowiska, tj. wójt (burmistrz, prezydent miasta), wydaje decyzję administracyjną, w której określa terminy i zasady postępowania w celu ograniczenia uciążliwości zapachowej, kierując się aktualną wiedzą dotyczącą technik i technologii, mogących znaleźć zastosowanie w ograniczaniu uciążliwości zapachowej.

Zasady te w szczególności mogą odnosić się do sposobów postępowania ograniczających uciążliwość zapachową, obejmujących m.in.:

- 1) zmianę procesu produkcyjnego poprzez zastosowanie w cyklu produkcyjnym substancji i materiałów o mniejszej uciążliwości zapachowej;
- 2) hermetyzację procesu produkcyjnego;
- 3) dezodoryzację;
- 4) zastosowanie najlepszych dostępnych technik w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,

- 5) przechowywanie wszystkich wyprodukowanych w gospodarstwie płynnych i stałych nawozów naturalnych oraz odpadów w specjalnych, szczelnych zbiornikach lub płytach usytuowanych w odpowiedniej odległości od zabudowań, granic zagrody wiejskiej, zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) gromadzenie, fermentowanie i przechowywanie obornika w pomieszczeniach inwentarskich lub na płytach gnojowych ze ścianami bocznymi, zabezpieczonymi przed przenikaniem wycieków do gruntu i zaopatrzonymi w instalacje odprowadzające wycieki do szczelnych zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową;
- 7) ograniczenie wydzielania się substancji zapachowych w czasie mieszania gnojowicy w otwartych zbiornikach naziemnych poprzez mieszanie jej bezpośrednio przed opróżnianiem zbiornika;
- 8) utrzymywanie w czystości wszystkich utwardzonych powierzchni wewnątrz i na zewnątrz pomieszczeń inwentarskich;
- 9) stosowanie w oborach ściółkowych dostatecznej ilości suchej słomy;
- 10) czyszczenie i poddawanie okresowej dezynfekcji budynków inwentarskich;
- 11) rozproszenie substancji zapachowych wydostających się z pomieszczeń inwentarskich systemami wentylacyjnymi w budynkach inwentarskich oraz zapewnienie odpowiedniego miejsca ich wyprowadzenia z budynku;
- 12) wywożenie gnojowicy i obornika na pole w czasie pochmurnej pogody, używając roztrząsaczy i beczkowozów, i ich wprowadzanie pod powierzchnię nie obsianej gleby za pomocą węży rozlewowych, wyposażonych w odpowiednie końcówki;
- 13) przykrycie lub wymieszanie z glebą nawozów naturalny w postaci stałej i płynnej za pomocą narzędzi uprawowych nie później niż następnego dnia po ich zastosowaniu.

Ponadto wójt (burmistrz, prezydent miasta) w decyzji może:

- 1) ustalić trasy udostępnione dla transportu ładunków powodujących uwalnianie substancji zapachowych;
- 2) zakazać na wyznaczonym terenie stosowania określonych procesów technologicznych związanych z uwalnianiem substancji zapachowych;
- 3) ustalić ograniczenia co do czasu pracy lub korzystania z instalacji i urządzeń, z których uwalniają się substancje zapachowe.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

III. Aktualny stan prawny.

Przepisy powszechnie obowiązujące, dotyczące problematyki substancji zapachowych w powietrzu oraz metody oceny zapachowej jakości powietrza, są zawarte w art. 222 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Stanowią one jeden z elementów regulacji pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Jest to fakultatywne upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia, wartości odniesienia substancji zapachowych w powietrzu i metody oceny zapachowej jakości powietrza. Ponieważ przedmiotowe upoważnienie jest związane z uregulowaniem problematyki udzielania pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, należy podkreślić, iż tak wąski zakres przedmiotowy wyklucza możliwość skonstruowania skutecznych przepisów umożliwiających podjęcie działań władczych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie czy też wyeliminowanie wszelkich istniejących uciążliwości zapachowych, nawet gdyby to upoważnienie zostało wykonane.

W dotychczasowym prawodawstwie polskim problematyka ograniczania i przeciwdziałania występowaniu uciążliwości zapachowej nie znajduje odpowiednika. Obecnie nie istnieją powszechnie obowiązujące przepisy unijne, które ujednoliciłyby podejście do tej dziedziny.

Kwestie ograniczania negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej (fermy drobiu, trzody chlewnej) na otoczenie, mogące mieć pośredni związek z emisją substancji uciążliwych zapachowo regulowane są przez prawo polskie również poprzez następujące akty prawne:

1) ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2021r., poz. 76) - reguluje zasady postępowania z nawozami naturalnymi;

2) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczanie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4, poz. 44), wydane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 z późn. zm.).

Ponadto, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r., poz. 1333 z późn. zm.) istnieje możliwość wydania rozporządzenia określającego warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane i ich usytuowanie, uwzględniając w szczególności kwestie ochrony środowiska (w tym substancji zapachowo czynnych). Przykładowo, korzystając z tej delegacji:

- Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wydał rozporządzenie z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 132, poz. 877), (w szczególności fermy drobiu, trzody chlewnej, bydła), które reguluje także sprawy związane z konstrukcją i usytuowaniem obiektów budowlanych (zbiorniki i płyty na odchody zwierzęce), w których prowadzona jest produkcja zwierzęca;
- Minister Gospodarki wydał rozporządzenie z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063). Jednakże, skorzystanie z tego upoważnienia i określenie warunków technicznych dla instalacji z innych branż, pociągałoby za sobą konieczność szczegółowego, technicznego rozpracowania poszczególnych branży gospodarczych, pozostających we właściwości rzeczowej różnych ministrów.

Należy uznać, iż jedynie przepisy rangi ustawowej, ze szczegółami regulujące problematykę przeciwdziałania uciążliwości zapachowej, a w szczególności określające istotę tej uciążliwości, metodę oceny zapachowej jakości powietrza, kompetencje organów administracji publicznej w tych sprawach oraz uprawnienia i obowiązki podmiotów objętych regulacją, pozwolą na podejmowanie skutecznych działań na rzecz ograniczenia lub całkowitego wyeliminowania uciążliwości zapachowej.

IV. Skutki prawne wydania ustawy.

Zakładając, iż kompetencje związane z podejmowaniem działań władczych ukierunkowanych na ograniczenie lub wyeliminowanie uciążliwości zapachowej, zostaną przypisane organom gminy, rozszerzeniu ulegnie dotychczasowy zakres kompetencji tych organów.

Zakładając, iż organy gminy będą wydawać decyzje administracyjne w sprawach z zakresu ograniczenia lub wyeliminowania uciążliwości zapachowej, wzrośnie liczba prowadzonych postępowań administracyjnych w tych sprawach w obu instancjach oraz przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi. Ingerencja organów administracji publicznej – organów gminy w sferę działalności powodującej uwalnianie substancji uciążliwych zapachowo może skutkować roszczeniami odszkodowawczymi kierowanymi do tych organów.

V. Skutki finansowe

Projektowana regulacja wpłynie na podmioty, prowadzące działalność gospodarczą, prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami i ich częściami, prowadzące eksploatację instalacji lub urządzenia lub wykonujące inną działalność, wyżej nie wymienioną, czyli takie, których działalność powoduje lub może powodować uciążliwość zapachową dla mieszkańców gminy.

W przypadku stwierdzenia uciążliwości zapachowej, prowadzący działalność gospodarczą będzie zobowiązany do podjęcia działań mających na celu ograniczenie uciążliwości zapachowej. Będą to działania określone w decyzji właściwego organu ochrony środowiska tj.: wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wydanej w celu ograniczenia tej uciążliwości, polegające w szczególności na hermetyzacji pomieszczeń, szczelnym zakrywaniu wszelkich pojemników, budowaniu hermetycznych linii produkcyjnych lub ich fragmentów (kabiny lakiernicze),

podwyższaniu kominów, przeglądu i zmian procedur postępowania z materiałami i substancjami wonnymi.

Wskazać należy, iż już obecnie, w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, na użytkownikach środowiska ciąży obowiązek takiego eksploataowania instalacji, aby związane z nimi emisje nie powodowały pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Nie jest to przy tym uregulowanie nowe w polskim prawodawstwie.

Wejście w życie ustawy nie nałoży na przedsiębiorstwa nowych wymagań, ponieważ już na gruncie dotychczasowych przepisów były one zobowiązane do podejmowania działań dla zapewnienia odpowiedniej jakości powietrza oraz do ponoszenia kosztów związanych z tymi działaniami.

VI. Pozostałe skutki

Przygotowanie projektu ustawy wynika z konieczności ochrony jakości powietrza, a zasadniczo zdrowia ludzi i poprawy komfortu życia w aspekcie uciążliwości zapachowych.

Projekt ustawy poprzez zobowiązania do ograniczania uciążliwości zapachowej powinien doprowadzić do poprawy warunków życia i rozwoju gospodarczego na danym obszarze oraz stanowić podstawę do planowania, a w kolejnym etapie podejmowania działań koniecznych dla zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia atmosfery.

Wprowadzenie regulacji prawnej, mającej na celu zmniejszenie uciążliwości związanej z jakością zapachową powietrza ma stymulować rozwój regionów nastawionych na turystykę i rekreację poprzez zapewnienie większego komfortu dla turystów.

VII. Akty wykonawcze do ustawy

W związku z proponowaną zmianą przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska niezbędne będzie wydanie przez ministra właściwego do spraw ochrony środowiska aktu wykonawczego -

– rozporządzenia w sprawie sposobu ustalania bezpiecznej odległości obszarów zagospodarowania terenu umożliwiających zbieranie lub przetwarzanie odpadów, obiektów produkcyjnych, w szczególności produkcji rolniczej od budynków mieszkalnych i terenów sportu i rekreacji.

Niezbędne będzie także wydanie przez ministra właściwego do spraw rolnictwa aktu wykonawczego –

- rozporządzenia w sprawie sposobu zaliczania inwestycji do inwestycji uciążliwej produkcji rolniczej oraz budynków do budynków o funkcji inwentarskiej, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej, kierując się potrzebą zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz ludzi, w szczególności przed uciążliwością zapachową oraz w sprawie szczegółowego sposobu ustalania bezpiecznej odległości obszarów zagospodarowania terenu umożliwiających zbieranie lub przetwarzanie odpadów, obiektów produkcyjnych, w szczególności produkcji rolniczej od budynków mieszkalnych i terenów sportu i rekreacji.

VIII. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z:

- 1) dyrektywą Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, str. 248);
- 2) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);

3) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str. 8).